

Urbino'ya Gidiş-Dönüş Romanı

Bülent Usta

Birgün, 11 Nisan 2007

Urbino, İtalya'nın Adriyatik'e kıyısı olan eyaletlerinden Marche'nin bir kenti. Bir üniversite kenti olan Urbino, Ortaçağ dönemine ait mimarisıyla ünlü bir turizm kenti aynı zamanda. Hiç gitmedim. Gitmeyi şu an için düşünenlerden biri de değilim. Öyleyse Cem Akaş'ın "Gitmeyecekler İçin Urbino" adlı romanını okuyabilirim diye düşündüm. Romanı elime aldım ve kitabın oldukça şık kapağındaki ikiz meleklerle birlikte romana, Urbino'ya girdim.

Beni kollarımdan tutup kente sokan bu ikiz meleklerin, aslında birer melek olmadığını kısa bir süre sonra anlamıştım. Doğaüstü öldürme ve yoketme güçleri olan bu ikizlerin yarattığı dehşeti, romanda onların zihninden, Cem Akaş'ın kullanmayı çok sevdiği 'bilinç akışı' tekniğiyle çok yakından tanık oldum. Dehşet verici değildi. Alaycı anlatım ve fantezi dünyası, tanık olunan şiddeti yumuşatıyordu. Aslında ne olup bittiğini, bu ikizlerin neden böyle düşmanca davrandığını da anlamış değildim önce. Koltuğuma yayılmış, arada bir kahvemi yudumlayarak romanın sayfalarını çevirirken kendimi birden, hiç gitmemiş olduğum ve belkide hiç gidemeyeceğim bir kentin sokaklarında değil de, yakılıp yıkılan bir kent manzarası eşliğinde, ikizlerin zihnindeki kentin sokaklarında, bir terörün içinde bulmam önce bana tuhaf gelmişti. Deneysel bir romanla karşı karşıyaydım ve bu beni açıkçası heyecanlandırmıştı. Üstelik bilinç akışı tekniği çok başarılı bir biçimde uygulanıyordu. Hatta ikizlerin zihinlerinden geçenler birarada, birbirini tamamlayacak şekilde veriliyordu. Bu iki zihinde geçen olaylar, birisinin zihninden geçenlerin italik yazılmış olmasıyla ayrılıyordu.

İkizler, II.Federico'nun (Yani Urbino'nun Ortaçağ'da yaşadığı düşünülen güçlü ve prestijli dükün) intikamını almak için kente dönmüşlerdi. İkizlerin kentte terör estirdiği 6 saatlik bu eylem, romanın birinci bölümüydü. İkizler II. Federico'ya yapılan bir haksızlıktan bahsediyordu. Okullardan, müzelerden, kiliselerden, tiyatrolardan, laboratuvarlardan nefret ediyorlardı. İkizlerin yakıp yoketmek için seçtiği hiçbir hedef tesadüfi değildi. Aslında modernizmin baskıladığı ve yine modernizmin içinden modernizme karşı bir şiddetin ürünü gibiydiler. Üstelik ikizlerin zihinlerinden geçen cümleler küfür ve alay doluydu çoğu zaman ve ironik... Sanata karşı duydukları nefret, bir insanı öldürür gibi heykelleri parçalamalarından ve parçalama biçimlerinden anlaşılabilirdi. Ve ikizlerin bu şiddetine görünmeyen Ortaçağ orduları da eşlik ediyordu bir yandan. Sonra tam kaybettiklerini düşünüyorken, yıldırımlar yağmaya başladı kentin üzerine ve Federico kente döndü.. Ne oldu şimdi? Ne olduğunu anlamak için romanın ikinci bölümüne 'Tanıklar'a başvuruyorum. Manyetik Polarizasyon Uzmanı Kimyacı, Üçüncü Dünya

Teröristi, Çingene, Hobbes'u Sevmeyen Felsefeci, Doktorun Eşi, Bakteri Uzmanı Biyolog, Amatör Hafiye, Marksist, Yalınayak Tiyatrocu, Ukala Mimar, bana kendileri ve tanık oldukları yıkımla ilgili bir şeyler anlatıyorlar. Üçüncü bölüm ise kent rehberinden oluşuyor. Urbino'nun tarihinden, tarihi ve coğrafi özelliklerinden bahseden kurgusal bir kent rehberini okuyorum. Başta tanık olduğum şiddet ve tanıklıklar zihnimde dolaşırken, Urbino'dan bahseden bu kent rehberi, kent rehberi olmaktan öte bir anlam taşımaya başlıyor. Artık ipuçlarını burada bulmaya çalışıyorum. Bulduklarımın ne olduğunu tabii ki kendime saklayacağım. Sürprizi yeterince bozdu zaten.

Urbino'dan ayrılıp evime, koltuğuma dönüyorum. Zihnimde sürekli olarak romana dair iki ayrı fikir, 'zihin ikizlerim' birbirleriyle tartışıp duruyor. Bu tartışmaları, romanın yazım tekniğine uygun olarak bilinç akışı tekniğine benzer biçimde size aktaracağım. Aktarmadan evvel, noktalama işaretlerinden sadece virgülü kullanacağımı ve her virgülün ikizlerin seslerini birbirinden ayırmaya yarayacağını baştan belirtiyim. İşte 'zihin ikizlerim'in roman tartışması:

"kent rehberi biçiminde bir kent hakkında roman yazma fikrini pek çok yazar kıskanacak ve bunun bilinç akışı tekniğiyle yazılabilmiş olması da güzel ama deneysel bir roman için bunlar yeterli olabilir mi deme şimdi bana, içerikte de yeni bir şey söylenmeye çalışılması hatta içeriğin biçimi biçimin de içeriği deneyselle zorlaması gerekmez mi, okuyucuyu çok fazla zorlamak istememiş olabilir yazar hem okura boşluklar bırakıp zihinlerinde romanı kendi beklentilerine göre yeniden üretmelerini de teşvik etmiş olabilir, peki söyle bakalım böyle güçlü bir fikirle ve böylesine iyi kotarılmış bir yazım tekniğiyle insan bu romandan daha fazlasını beklemez mi, hayır bence bu beklentinin kendisi yanlış deneysel her çalışmanın taşıdığı deneysellikten ötürü kendisini her yönden kuşanmış olması gerekmiyor rahat keyifli büyük sözler sarf etmeden de romanlar yazılabilir, peki romanın tanıklar bölümünde örneğin Çingene ile Marksist'in farklı seslere sahip olması gerekmez mi hepsi aynı kişinin ağzından konuşuyor gibiler, ukalalık yapıyorsun, hayır gayet samimi bir biçimde duygu ve düşüncelerimi paylaşıyorum bugün edebiyat tartışmalarında eksik olan şey de bu samimiyet, o zaman samimi olarak söyle bakalım bu romanı okuduğuna pişman oldun mu, hayır olmadım, iyi öyleyse o zaman daha fazla uzatmayalım bu tartışmayı, ama daha söyleceklerim vardı dinlemeyecek misin beni, hayır dinlemeyeceğim Versus'tan çıkan yeni bir roman var Lance Olsen'in "Nietzsche'nin Öpücükleri" onu okumalıyız bir an önce şöyle bir karıştırdım gayet güzel, hayır önce Mesele ve Kitap-lık dergilerine bir bakalım roman üzerine yazılar varmış, demek sonunda bu köşede roman niye tartışılmıyor edebiyatımızın üvey türü mü derken romana karşı ilgi uyandırdık dergilerde önümüzdeki hafta onları da yazalım, peki tamam şimdi ışığı kısar mısın."

Bülent Usta (Birgün, 11 Nisan 2007)